GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN PHONG TRÀO TẬP LUYỆN MÔN ĐÁ CẦU CHO HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG CHIỀNG SINH, THÀNH PHỐ SƠN LA, TỈNH SƠN LA

HỒ NHƯ TÙNG
Trường Đại học Tây Bắc

Nhận bài ngày 24/02/2025. Sửa chữa xong 02/3/2025. Duyệt đăng 08/3/2025.

Abstract

Using conventional physical education and sports science research methods, the project has identified the situation, investigated the causes and selected 4 solutions to develop the Shuttlecock kicking training movement for students, contributing to improving the quality of Shuttlecock kicking training for students at Chieng Sinh High School, Son La City.

Keywords: *Shuttlecock kicking, movement, student, solution, Son La city.*

1. Đặt vấn đề

Trong những năm qua, song song với sự phát triển kinh tế - xã hội, các phong trào tập luyện thể dục thể thao (TDTT) của tỉnh đã từng bước được phát triển về mọi mặt, trong đó có phong trào tập luyện TDTT ở các trường học phổ thông cũng đang phát triển cả về chiều rộng và chiều sâu. Đại hội IX của Đảng nhấn mạnh một trong những vấn đề cơ bản của TDTT trong thời kì mới là: "Đẩy mạnh hoạt động TDTT, nâng cao thể trạng và tầm vóc của con người Việt Nam phát triển phong trào TDTT quần chúng với mạng lưới cơ sở rộng khắp" [1]. Đá cầu là môn thể thao thế mạnh của Việt Nam trên trường quốc tế rất được ưa chuộng và phát triển rộng rãi trong quần chúng nhân dân. Tuy nhiên, phong trào Đá cầu tại Sơn La còn chưa được phát triển rộng về thành tích cao cũng như trong quần chúng nhân dân và phong trào tập luyện môn Đá cầu tại Trường THPT Chiềng Sinh chưa phát triển tương xứng với tiềm năng và cơ sở vật chất mới của trường. Có rất nhiều nguyên nhân ảnh hưởng đến phong trào tập luyện của học sinh (HS) như: Những năm trước trường ở cơ sở cũ thì không có đủ điều kiện về cơ sở vật chất phục vụ cho quá trình tập luyện, phụ huynh không muốn cho con tham gia tập luyện TDTT sợ ảnh hưởng đến học văn hóa, đội ngũ giáo viên (GV) thể chất chưa thực sự tâm huyết với phong trào TDTT trong nhà trường... tất cả những yếu tố trên đã ảnh hưởng rất lớn tới phong trào tập luyện TDTT của trường nói chung cũng như phong trào tập luyện môn Đá cầu nói riêng nên 3 năm gần đây phong trào TDTT trong nhà trường nói chung và phong trào tập luyện môn Đá cầu nói riêng đang bắt đầu xây dựng lại từ đầu nên còn gặp rất nhiều khó khăn. Đặc biệt việc tuyển chọn đội tuyển TDTT phục vụ cho thi đấu các giải HS do nhà trường chỉ chọn những HS biết chơi về môn thể thao đó hoặc đã từng chơi qua môn thể thao đó. Từ thực tế trên, với mong muốn góp phần vào sự phát triển phong trào tập luyện môn Đá cầu trong Trường THPT Chiềng Sinh nói riêng và HS phổ thông tỉnh nhà nói chung, chúng tôi đặt vấn đề nghiên cứu: "Giải pháp phát triển phong trào tập luyện môn Đá cầu cho HS Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh, thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La"

2. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình nghiên cứu, đề tài đã sử dụng các phương pháp sau: Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu; Phương pháp phỏng vấn tọa đàm; Phương pháp quan sát sư phạm; Phương pháp toán học thống kê.

Email: tunghn@utb.edu.vn

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Phong trào tập luyện môn Đá cầu trong Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh, thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La

3.1.1. Đội ngũ giáo viên Giáo dục thể chất tại Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh

Để phát triển phong trào Đá cầu ở Trường THPT Chiềng Sinh, thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La thì đội ngũ GV đóng vai trò rất quan trọng. Chúng tôi đã tiến hành khảo sát đội ngũ tham gia phong trào Đá cầu:

Trường có 04 GV Giáo dục thể chất (GDTC) gồm nhiều chuyên sâu khác nhau, đều đã có bằng cử nhân GDTC và có thể đảm nhiệm tốt nhiệm vụ giảng dạy môn Đá cầu, đó là một điều kiện rất quan trọng để phát triển phong trào Đá cầu tại đây.

3.1.2. Cơ sở vật chất, sân bãi, dụng cụ phục vụ cho phong trào tập luyện môn Đá cầu trong Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh

Cơ sở vật chất, sân bãi, dụng cụ là một trong những yếu tố đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển phong trào. Chúng tôi tiến hành khảo sát cơ sở vật chất hiện có của trường cho thấy, về số lượng sân tập Đá cầu là 03, chất lượng khá là 01, chất lượng trung bình là 02. Như vậy đã đáp ứng được cơ bản nhu cầu tập luyện của HS.

3.1.3. Số lượng học sinh thường xuyên tham gia tập luyện môn Đá cầu ở Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh trong 3 năm gần nhất

Qua nghiên cứu cho thấy sự phát triển về số lượng HS thường xuyên tham gia tập luyện môn Đá cầu ở Trường THPT Chiềng Sinh trong 3 năm gần nhất, cụ thể: năm học 2021-2022 có 46 HS, năm học 2022-2023 có 97 HS, năm học 2023-2024 có 186 HS.

Số liệu trên đã chứng tỏ HS ngày càng ham thích môn Đá cầu hơn, điều đó cũng có nghĩa là đáp ứng được những nhu cầu của HS đối với việc tham gia tập luyện môn Đá cầu là tăng cường củng cố sức khỏe, vui chơi giải trí sau các giờ học căng thẳng, mở rộng các mối quan hệ trong xã hội trên cơ sở giao lưu học hỏi kinh nghiệm.

3.1.4. Đối tượng thường xuyên tham gia tập luyện ở câu lạc bộ Đá cầu tại Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh

Qua nghiên cứu cho ta số liệu ở bảng 1.

Đối tượng	Số lượng	Tỷ lệ (%)
HS lớp 10	85	45,7
HS lớp 11	68	36,6
HS lớp 12	33	17,7
Tổng số	**186**	**100**

Bảng 1: Đối tượng thường xuyên tham gia tập luyện ở CLB Đá cầu tại Trường THPT Chiềng Sinh tính theo khối lớp

Kết quả ở bảng 1 đã chứng tỏ HS Trường THPT Chiềng Sinh ngày càng ham thích môn Đá cầu, đặc biệt là HS khối 10 và 11, còn các em khối 12 thì tỉ lệ ít hơn do đang tập trung ôn thi THPT quốc gia. Điều đó cũng có nghĩa là nó đáp ứng được những nhu cầu của HS đối với việc tham gia tập luyện môn Đá cầu là tăng cường củng cố sức khỏe, vui chơi giải trí sau các giờ học căng thẳng, mở rộng các mối quan hệ trong xã hội trên cơ sở giao lưu học hỏi kinh nghiệm. Đây cũng là một trong những yếu tố quan trọng góp phần thúc đẩy phong trào tập luyện môn Đá cầu của HS nơi đây.

3.2. Nghiên cứu lựa chọn giải pháp phát triển phong trào Đá cầu ở Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh, thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La

3.2.1. Những căn cứ để lựa chọn giải pháp phát triển phong trào Đá cầu ở Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh

- Căn cứ vào chủ trương và các văn bản chỉ đạo của Đảng, Nhà nước về công tác GDTC và thể thao trường học.

- Căn cứ vào định hướng phát triển của nhà trường và các điều kiện đảm bảo về cơ sở vật chất, kinh phí, đội ngũ cán bộ, GV cũng như khả năng tổ chức hoạt động TDTT của nhà trường.

- Căn cứ vào các kết quả nghiên cứu khoa học TDTT liên quan đến vấn đề xây dựng và phát triển phong trào tập luyện TDTT ngoại khóa cho HS nói chung và phong trào tập luyện môn Đá cầu nói riêng.

- Căn cứ vào nhu cầu tập luyện TDTT của HS.

- Căn cứ ý kiến của các chuyên gia và các nhà quản lý trong lĩnh vực TDTT.

Cùng với những căn cứ thì mục tiêu của GDTC trong nhà trường là: "Giúp HS-SV phát triển toàn diện về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ và các kỹ năng cơ bản, phát triển năng lực cá nhân, tính năng động và sáng tạo, hình thành nhân cách con người Việt Nam xã hội chủ nghĩa..." [2].

3.2.2. Lựa chọn các giải pháp phát triển phong trào Đá cầu ở Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh

a. Những yêu cầu khi lựa chọn các giải pháp phát triển phong trào Đá cầu ở Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh

Tác giả Trần Kim Cương cho rằng, khi xây dựng câu lạc bộ TDTT trường học phải xuất phát từ thực trạng kinh tế và xã hội của tỉnh. Cần xác định đối tượng tham gia tập luyện trong CLB và nhu cầu tập luyện môn thể thao của các đối tượng. Tính chất, đặc điểm tổ chức quản lý CLB người tập TDTT trong trường học khác với CLB ngoài xã hội, các đối tượng khác nhau như thế nào. Nội dung cơ chế hoạt động; các giải pháp duy trì hoạt động của CLB lâu dài cũng phải nghiên cứu để lựa chọn phù hợp với đặc điểm trường học [3].

Khi lựa chọn giải pháp để ứng dụng vào quá trình nghiên cứu phải tuân theo các nguyên tắc sau: - Giải pháp có tính khả thi; - Giải pháp mang tính thực tiễn; - Giải pháp phải phù hợp với cơ sở lý luận và khoa học; - Giải pháp phải mang tính toàn diện; - Giải pháp phải có tính đồng bộ.

b. Lựa chọn một số giải pháp nhằm phát triển phong trào Đá cầu ở Trường Trung học phổ thông Chiềng Sinh

Dựa vào những căn cứ trên, chúng tôi tiến hành lựa chọn và xây dựng nội dung chi tiết cho các giải pháp phát triển phong trào Đá cầu cho HS. Sau đó chúng tôi tiến hành phỏng vấn 20 chuyên gia, GV, nhà quản lý trong toàn thành phố để tìm ra những giải pháp hợp lý cho vấn đề mà chúng tôi hướng tới. Kết quả phỏng vấn được trình bày cụ thể ở bảng 2.

TT	Các giải pháp dự kiến	Kết quả phỏng vấn	
		Số người đồng ý	Tỷ lệ %
1	Tăng cường sự chỉ đạo và quan tâm sâu sát của các cấp lãnh đạo đối với phong trào TDTT HS nói chung và phong trào tập luyện môn Đá cầu nói riêng.	18	90
2	Tổ chức công tác tuyên truyền cổ động HS tập luyện môn Đá cầu thông qua các hình thức, hoạt động thực tiễn gần gũi gắn liền với đời sống sinh hoạt, học tập của HS.	15	75
3	Tích cực thành lập và ổn định tổ chức, hoạt động của các CLB Đá cầu trong các trường THPT dưới sự quản lý của BGH các nhà trường.	16	80
4	Tăng cường kinh phí đầu tư cho các mục đích cần thiết để phục vụ cho phong trào tập luyện của học sinh.	14	70
5	Duy trì và phát triển các giải thi đấu Đá cầu trong các kỳ Hội khỏe Phù Đổng cấp trường, Đại hội TDTT HS toàn tỉnh hàng năm.	19	95
6	Có chương trình, kế hoạch cụ thể phát triển lâu dài, bền vững phong trào tập luyện Đá cầu của HS THPT.	12	60

Bảng 2: Kết quả phỏng vấn về các giải pháp phát triển phong trào tập luyện môn Đá cầu cho HS Trường THPT Chiềng Sinh (n=20)

Từ kết quả ở bảng 2 có thể đưa ra nhận xét như sau:

Nhìn chung các giải pháp đưa ra đều mang tính khả thi và được sự đồng ý của những người được phỏng vấn. Tỷ lệ chênh lệch giữa những giải pháp là không lớn. Tuy nhiên, để lựa chọn những giải pháp tối ưu nhất sau khi đã xem xét mọi mặt và đối chiếu với những nguyên tắc để xây dựng giải pháp làm căn cứ để lựa chọn chúng tôi đã quyết định lấy các giải pháp tối ưu nhất (đạt 75% trở lên) để phát triển phong trào tập luyện môn Đá cầu nhằm nâng cao chất lượng GDTC cho HS. Như vậy, căn cứ vào kết quả ở bảng 2 thì để phát triển hơn nữa phong trào tập luyện môn Đá cầu ở Trường THPT Chiềng Sinh chúng tôi có một số giải pháp như sau:

Giải pháp 1: Tăng cường sự chỉ đạo và quan tâm sâu sát của lãnh đạo đối với phong trào TDTT HS nói chung và phong trào tập luyện môn Đá cầu nói riêng

Trong bất kể mọi hoạt động, yếu tố lãnh đạo cũng là một yếu tố gây ảnh hưởng lớn vì họ là những người đứng đầu, những người chỉ đạo trực tiếp và chịu trách nhiệm chính về việc thực hiện những chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước bởi "Cán bộ là cái gốc của mọi phong trào". Vì vậy, cấp lãnh đạo cần thực hiện đúng những quan điểm chỉ đạo của Đảng, Nhà nước về công tác TDTT nói chung và công tác TDTT học đường nói riêng, đồng thời tuyên truyền giáo dục để tất cả mọi người đều hiểu được những vấn đề đó. Cụ thể như tại trường học một năm cần phải tổ chức bao nhiêu giải thi đấu các môn thể thao nhằm phát triển con người toàn diện, có kế hoạch phát triển, quy hoạch diện tích sử dụng cho tập luyện và thi đấu thể thao của HS, mua sắm dụng cụ, trang thiết bị, cơ sở vật chất phục vụ công tác GDTC, đề ra mức khen thưởng động viên, khuyến khích cho HS tích cực trong phong trào tập luyện và đạt thành tích cao trong thi đấu Đá cầu,... Điều đó lãnh đạo thực hiện tốt thì chắc chắn phong trào tập luyện môn Đá cầu của HS sẽ nhanh chóng phát triển trong các nhà trường.

Giải pháp 2: Tổ chức công tác tuyên truyền cổ động HS tích cực tham gia tập luyện môn Đá cầu thông qua các hình thức, hoạt động thực tiễn gần gũi gắn liền với đời sống sinh hoạt và học tập của HS

Mục đích của giải pháp này là làm HS hiểu được vai trò, vị trí của việc tập luyện TDTT là cần thiết, quan trọng trong việc bảo vệ sức khỏe, nâng cao thể lực, xây dựng lối sống văn hóa giúp tinh thần khỏe mạnh. Khuyến khích mỗi HS chọn một môn thể thao phù hợp để tập luyện. Các tổ chức và đoàn thể trong nhà trường, đặc biệt là Đoàn trường và GV bộ môn GDTC có trách nhiệm tuyên truyền và vận động các đối tượng trong tổ chức của mình tham gia tập luyện TDTT. Cụ thể ở đây là các chi đoàn, các khối lớp. Đặc biệt phải truyên truyền về vai trò, tác dụng của việc tập luyện môn Đá cầu đối với sự phát triển thể chất ở lứa tuổi HS…Trên các phương tiện thông tin đại chúng như bảng tin của nhà trường, bản tin thanh niên của Đoàn trường, trong các giờ học Thể dục chính khóa cũng như các hoạt động TDTT ngoại khóa. Thông qua các hoạt động thiết thực gần gũi với đời sống sinh hoạt, học tập của HS. Bên cạnh đó qua công tác tổ chức các giải thi đấu cấp trường, sôi nổi sẽ thu hút được nhiều HS có hứng thú với môn Đá cầu, kích thích HS tích cực tham gia tập luyện thường xuyên. Đây chính là hình thức tuyên truyền có hiệu quả cao tới các HS trong các nhà trường.

Giải pháp 3: Tích cực thành lập và ổn định tổ chức CLB Đá cầu trong trường dưới sự quản lý của Ban giám hiệu nhà trường và Ban chấp hành Đoàn trường

Việc thành lập CLB Đá cầu trong nhà trường cần có những quy định rõ ràng như: Số lượng người tham gia, đối tượng tham gia, địa điểm tập luyện, kinh phí đóng góp, thời gian sinh hoạt….cho các thành viên trong CLB, thành lập Ban chủ nhiệm CLB. Những thành viên trong ban chủ nhiệm CLB có nhiệm vụ thường xuyên tổ chức các hoạt động giao hữu thi đấu với các CLB khác, mời những huấn luyện viên có trình độ chuyên môn cao hướng dẫn tập luyện để nâng cao kỹ thuật chiến thuật cho các thành viên trong CLB của mình, có trách nhiệm xem xét, kết nạp và bồi dưỡng những thành viên mới, chịu trách nhiệm đảm bảo an toàn và thực hiện quy chế sinh hoạt của CLB,…Có thể nói, CLB Đá cầu trong trường phải là một tổ chức chặt chẽ chứ không thể theo hình thức tự phát. Đặc biệt, CLB cần phải hoạt động dưới sự quản lý chung của Ban Giám hiệu nhà trường, Ban Chấp hành Đoàn trường và điều hành hoạt động của tổ nhóm GDTC.

Giải pháp 4: Duy trì và phát triển các giải thi đấu Đá cầu trong các kỳ Hội khỏe Phù Đổng cấp trường, Đại hội TDTT HS toàn tỉnh hàng năm.

Từ lâu Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Sơn La đã đưa nội dung thi đấu môn Đá cầu thành nội dung thi đấu chính thức trong các kỳ Hội khỏe Phù Đổng. Chúng tôi mong muốn môn Đá cầu sẽ trở thành nội dung chính thức trong các Đại hội TDTT HS của tỉnh hàng năm, Trường THPT Chiềng Sinh cũng như các trường THPT trong toàn tỉnh sẽ luôn phải quan tâm đầu tư cho môn Đá cầu và thường xuyên tổ chức nội dung Đá cầu trong các kỳ Hội khỏe Phù Đổng cấp trường để lựa chọn HS đi thi đấu cấp tỉnh.

Trên đây là những giải pháp cần thiết mà chúng tôi lựa chọn được để áp dụng nhằm phát triển phong trào tập luyện và thi đấu Đá cầu cho HS Trường THPT Chiềng Sinh, thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La.

4. Kết luận

Từ kết quả nghiên cứu của đề tài, chúng tôi có những kết luận sau:

1. Phong trào tập luyện môn Đá cầu chưa phát triển tương ứng với tiềm năng của của HS và nhà trường, tuy đã có những bước phát triển song còn ở mức độ thấp, tự phát, chưa có bài bản và chưa có tổ chức. Có rất nhiều nguyên nhân dẫn đến thực trạng này như sự quan tâm của nhà trường và gia đình, nhận thức của HS, áp lực của việc học văn hóa, kinh phí đầu tư cho hoạt động tập luyện, thi đấu... còn hạn chế. Đây cũng là vấn đề ảnh hưởng không nhỏ tới việc phát triển phong trào Đá cầu cho HS Trường THPT Chiềng Sinh, thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La.

2. Qua quá trình nghiên cứu, chúng tôi đã lựa chọn được 04 giải pháp như đã nêu trên nhằm nâng cao chất lượng và các giải pháp này đã phần nào phát huy tác dụng, góp phần phát triển phong trào Đá cầu cho HS Trường THPT Chiềng Sinh, thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La.

Các trường THPT trên địa bàn cần phổ biến và sử dụng rộng rãi các giải pháp này của chúng tôi như là một phương thức vừa để nâng cao thể chất, vừa để phát triển phong trào tập luyện Đá cầu cho HS toàn thành phố. Do đó nên mở rộng nghiên cứu đối với các môn thể thao khác cho HS ở thành phố Sơn La.

Tài liệu tham khảo

[1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), *Văn kiện đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ IX*, NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

[2] Trần Kim Tuyến, Lưu Văn Hùng (2018), *Các biện pháp nâng cao hiệu quả dạy học môn Vovinam cho sinh viên Trường Đại học FPT (cơ sở Hà Nội)*, Tạp chí Khoa học Đào tạo và Huấn luyện Thể thao, số 2, tr. 65-68.

[3] Trần Kim Cương (2008), *Nghiên cứu những giải pháp phát triển các loại hình câu lạc bộ thể dục thể thao cơ sở trong điều kiện phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Ninh Bình,* Luận án Tiến sĩ Giáo dục học, Viện Khoa học Thể dục thể thao, Hà Nội.

[4] Nguyễn Xuân Sinh, Lê Văn Lẫm, Lưu Quang Hiệp, Phạm Ngọc Viễn (2006), *Giáo trình Phương pháp nghiên cứu khoa học thể dục thể thao*, NXB Thể dục thể thao, Hà Nội.

[5] Đồng Văn Triệu, Lê Anh Thơ (2006), *Lý luận và phương pháp giáo dục thể chất trong trường học*, NXB Thể dục thể thao Hà Nội.